

Україна: гуманітарна криза на порозі Європейського Союзу

Дії та відповідні інвестиції у відповідь на гуманітарні проблеми

Звіт конференції

Париж, 14 березня 2019

Ключові повідомлення

- **Останній збройний конфлікт у Європі:** Війна на Донбасі - єдиний активний збройний конфлікт у Європі. З початку конфлікту п'ять років тому, 13 тисяч людей загинули і 30 тисяч отримали поранення. 3,5 мільйона людей потребують гуманітарної допомоги, 30% з яких віком понад 60 років.
- **Роз'єднання і дезінтеграція соціально-економічної структури:** 450-кілометрова лінія фронту, також відома як лінія розмежування, розділяє навпіл території двох областей - Луганської і Донецької, які є промисловими, урбанізованими і густонаселеними. Наразі на контрольованій Урядом України території (КУУТ) проживає 2,2 млн. осіб, а на неконтрольованій Урядом України території (НКУУТ) - 2,3 млн. осіб. Штучне відділення двох регіонів посилює гуманітарні потреби, розкладає соціально-економічну структуру і змінює традиційні зв'язки між регіонами.
- **Стійкі соціальні зв'язки:** Незважаючи на ці труднощі, соціальні зв'язки залишаються поза межами збройного насильства. Кожен у регіоні має родичів, дітей, онуків, друзів або колишніх сусідів з іншого боку лінії розмежування, про що свідчить понад 70 000 щоденних перетинів. Люди перетинають лінію зіткнення з особистих, адміністративних або економічних причин.
- **Поточні питання захисту та безпеки:** Окрім постійної фізичної небезпеки, що виникає в результаті щоденних бойових дій, люди стикаються з іншими ризиками пов'язаними з захистом прав людини, включаючи обмеження основних прав, таких як свобода пересування. Існує лише п'ять пунктів перетину, розташованих між КУУТ і НКУУТ, тому для перетину лінії розмежування потрібно кілька годин. Люди, які перетинають лінію розмежування, піддаються ризику обстрілу, наземних мін

і замінованих полів. Інші проблеми включають право на отримання пенсії, компенсацію та реституцію для тих, хто втратив житло, захист життєво-важливої цивільної інфраструктури (вода, електрика, опалення), а також забруднення території мінами та іншими невибуховими снарядами війни.

- **Доступ до води під загрозою:** Щоденні бойові дії обмежують надання близько 1,3 млн. кубометрів води компанією «Вода Донбасу» для 4 млн. цивільних осіб. Система водопостачання перетинає лінію розмежування. Людські втрати суттєві: дев'ять працівників компанії загинули і 26 отримали поранення під час ремонту або обслуговування інфраструктури, яка була пошкоджена під час бойових дій. Міжнародна фінансова, політична та гуманітарна підтримка має вирішальне значення для забезпечення регулярного функціонування компанії з водопостачання. Компанія також накопичила фінансові борги, які продовжують збільшуватися внаслідок факторів, пов'язаних з конфліктом.
- **Значні наслідки для здоров'я людей:** 300 тис. осіб живуть вздовж лінії розмежування тільки в Луганській області, і які перебувають під постійною загрозою обстрілів, які трапляються і за межами 0-5 км зони. Місцеві жителі регулярно наражаються на небезпеку мін (також за межами безпосередньої близькості до лінії розмежування). У результаті натрапляння на міни 280 цивільних осіб (у тому числі 8 дітей) мали смертельні наслідки, і більше 2 000 постраждали. Більше 8000 будівель і споруд (у тому числі медичних) були пошкоджені або зруйновані і потребують повної або часткової реконструкції, тим самим накладаючи величезний тягар на процес надання якісної медичної та психосоціальної підтримки в районах, що постраждали від конфлікту. Більшість жителів районів, що постраждали від конфлікту, завжди залежали від центрів охорони здоров'я Донецька та Луганська (тобто спеціалізованих закладів охорони здоров'я), які зараз знаходяться на НКУУТ, що робить надзвичайно важким належний доступ до своєчасного та якісного медичного обслуговування обох сторін, оскільки об'єкти НКУУТ відрізані від загальнонаціональної інфраструктури охорони здоров'я.
- **Маріуполь, успішний приклад:** Місто Маріуполь, розташоване на КУУТ, має важливі логістичні та економічні проблеми, оскільки воно практично ізольоване між двома напруженими територіями: лінією фронту на північному сході і Азовським морем на півдні. Однак місцева влада успішно залучила інвестиції, висвітлюючи потенціал міста для потенційних інвесторів; і підтримала внутрішньо переміщених осіб, які живуть у місті. На початку 2019 року Франція виділила державну позику в розмірі 64 мільйонів євро для очищення води, що є важливим прикладом того, як довгострокові інвестиції також можуть мати місце в безпосередній близькості від лінії розмежування.
- **Недостатнє фінансування гуманітарної допомоги:** Оскільки потреба в гуманітарній допомозі на НКУУТ залишається гострою, фінансова підтримка буде і надалі необхідною. Поки мирний процес не врегульовано, фінансування гуманітарних заходів є недостатнім. За оцінками Організації Об'єднаних Націй, для задоволення гуманітарних потреб у 2019 році потрібно 162 млн. євро. Проте лише 36% плану гуманітарного реагування профінансовано у 2018 році.
- **Гуманітарна допомога і програми розвитку, спільна структура:** З одного боку, КУУТ відкривають можливості для впровадження програм розвитку, які потребують регіональних та національних стратегій та тісної співпраці з державними установами. У цій структурі Європейський Союз розробив Спільну структуру, що поєднує гуманітарну допомогу та інституційний розвиток для комплексного підходу в Донецькій та Луганській областях.
- **Перемовини, які ні до чого не приводять:** Відсутність політичної волі з усіх сторін призводить до відсутності прогресу. Угоди про припинення вогню є прикладом, коли, незважаючи на великі зусилля, які направлені на узгодження тимчасових режимів припинення вогню, такі зобов'язання часто порушуються. Незважаючи на те, що це може викликати розчарування, важливо підтримувати існуючі

формати переговорів, оскільки вони є платформою для діалогу. В результаті переговорів було зменшено кількість порушень режиму припинення вогню, що в свою чергу при вело до зменшення кількості жертв. Тому додаткове і постійне залучення Франції на цьому рівні є надзвичайно важливим.

Наші рекомендації Франції

Всі дискусійні питання, які розглядалися на Конференції 2019 року, підкреслили дії, які Франція може вжити для поліпшення гуманітарної ситуації в зоні, що постраждала від конфлікту, а саме:

- 1. Підтримувати участь у переговорах** з метою досягнення стійкого припинення вогню Використання гуманітарної дипломатії може стати відправною точкою для створення довіри між сторонами.
- 2. Фінансова підтримка компанії Вода Донбасу** у співпраці з іншими міжнародними донорами, щоб мільйони людей з обох сторін лінії розмежування отримали доступ до води.
- 3. Закликати уряд України надати спеціальний статус комунальному підприємству «Вода Донбасу»**, щоб підприємству було дозволено продовжувати свою діяльність на НКУТ безпечно і без порушення законодавства України.
- 4. Закликати всі сторони конфлікту вжити термінових заходів щодо поліпшення умов перетину лінії розмежування** включаючи відкриття щонайменше одного додаткового пункту перетину (тобто Золоте, Луганська область) та спрощення процедури перетину.
- 5. Закликати Уряд України переглянути чинне законодавство** щодо сексуального та репродуктивного здоров'я, психічного здоров'я та психосоціальної підтримки й гендерного насильства; переглядати фінансування, виділене на охорону здоров'я, з метою поліпшення та розширення доступу до комплексної системи медичних послуг для населення, що постраждало від конфлікту, по обидві сторони лінії розмежування.
- 6. Сприяти, підтримувати та продовжувати інвестування в Донбас** для забезпечення сталого впливу. Приклад міста Маріуполь показує, що важливо інвестувати набагато ближче до лінії розмежування. З постійною підтримкою у цьому процесі, державні установи зможуть протистояти довгостроковим регіональним викликам, таким як забезпечення потреб населення, яке втратило доступ до центрів з надання послуг, які зараз знаходяться на НКУТ.
- 7. Забезпечити ефективну координацію програм розвитку та гуманітарних ініціатив**, відповідно до гуманітарного розвитку.
- 8. Продовжити та збільшити свій внесок у гуманітарні інтервенції** шляхом:
 - закликання де-факто влади до скасування обмежень, накладених на гуманітарну допомогу на НКУТ, відповідно до положень міжнародного гуманітарного права;
 - виділення коштів на гуманітарну діяльність, у тому числі для нещодавно створеного Фонду донорських коштів УКГП, що дозволить підвищити гнучкість.

2019 Порядок денний конференції

Час	Функції	Спікер(ка)	Посада, організація/установа
	Модераторка	Софі Ламброскіні	Дослідниця, Центр Марка Блоха
9:00 – 9:30	Реєстрація		
9:30 – 9:45	Привітальні промови		
	Валерія Фор Мунтян	Членкиня Парламенту Франції, голова групи з французько-української дружби при Парламенті Франції	
	Мартін Ташнер	Начальник відділу східного сусідства в рамках Генерального директорату Європейського Союзу з питань цивільного захисту та гуманітарної допомоги (ЕЧО) при Європейській комісії	
	Фредерік де Сен Сернен	Заступник генерального директора, ACTED	
9:50 – 10:30	Огляд гуманітарної ситуації в Україні		
9:55 – 10:10	Огляд гуманітарної ситуації в Україні	Джеремі Веттервальд	Представник в Україні, REACH Ukraine
10:10 – 10:20	Точка зору місцевих органів самоврядування	Ольга Лішик	Заступниця голови Луганської обласної державної адміністрації
10:20-10:30	Захист людей, які постраждали від конфлікту в Україні	Дарина Толкач	Координаторка з адвокації, Право на Захист
10:30 – 11:50	Панельна сесія - Дивлячись вперед: перспективи для гуманітарної ситуації на Сході України		
	Юлія Шукан	Викладачка Нантерського університету	
	Олександр Дубік	Головний інженер компанії Вода Донбасу, Україна	
	Петер Вагнер	Європейська Комісія, голова групи підтримки України, директор департаменту з політики стосовно сусідства та переговорів щодо розширення	
	Ксенія Сухова	Заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів міської ради, м. Маріуполь, Україна	
	Оснат Лубрані	Гуманітарна координаторка ООН, Україна	
	Марі Дюмулен	Заступниця директора з питань Росії та Східної Європи, Міністерство закордонних справ Франції	
11:50 – 12:00	Висновки		
	Мартін Ташнер	Начальник відділу східного сусідства в рамках Генерального директорату Європейського Союзу з питань цивільного захисту та гуманітарної допомоги (ЕЧО) при Європейській комісії	
	Лоріан Гоні	Регіональний директор з питань Європи та Південного Кавказу, People in Need	

Фінансується в рамках цивільного захисту Європейського Союзу

ACTED

REACH

triangle

НДО Форум